

UNUTMA BAHÇESİ

Latife Tekin

Öykü Gerçeküstü motiflerin işlendiği roman, Şeref tarafından tasarlanan unutmama bahçesi içerisinde yaşanan olayların Tebessüm tarafından anlatılması etrafında şekillenir. Olgun bir karaktere sahip olan Şeref'in hayali, insanların unutmama istediği her şeyi anımsamaması üzerine kuruludur. Toplumsal statülerin yerini koruduğu ütopyik bahçeye internet sitesindeki ilan için gelen çeşitli bahçıvan, muhasebeci, tiyatrocu ve yazar gibi kent yaşamından, acıdan ve karmaşadan kaçan insanların unutmama arzularına yanıt aranır. Tebessüm dâhil herkesin kendine has bir hikâyesi bulunur ve her biri Şeref ile bağ kurmak ister. Bu bağın kişilerdeki etkisi farklı boyutlarda olurken Tebessüm 'de gizli bir hayranlığa, aşka dönüşmesi tuhaf karşılanır. Özgürlüğün ve mutluluğun peşinde olan Tebessüm, Ferah Hanım, Olgun, Giray, Cömert, Neslihan, Derin Hanım, Sadık Bey, Cavidan Hanım ve Vildan gibi pek çok kişinin unutmama için doğa ile iç içe olan bir yaşamı tercih etmeleri ve doğal yaşama katılmaları oldukça zaman alır. Yaşadığı hayatı istemeyen insanların olduğu ve unutmama bahçesi içerisinde dahi anlamaktan uzak, aydın fakat korkak insanların olduğu yeni yaşam yerinde "unutmama" oldukça güç bir kavram olarak yansıtılır. Şeref doğayı koruyarak, ağaç dikerek, meyve sulayarak kendini kontrol ederken insanların arasında yaşanan duygusal etkileşimi kaçırmaz. Tebessüm bunları açıklamak ve başlanan hikâyeleri bitirmek üzere Şeref'i evinin terasında bekler.

Tema

Bireysel Tema; Kararsızlık İnsanların anılarını unutmama ile unutmama arasında kalmasını dile getiren romanın bireysel teması "kararsızlık" üzerine kuruludur. İnsanların geleneksel kalıpları yaşamaya gerekmediği kendine özgü yeni bir dünya ve kimlik yaratılmak istenir fakat gerçek dünyadaki karmaşa unutmama bahçesinde de devam ettiği için insanlar kararsızdır.

Sosyal Tema; Unutmama ve Anımsama Romanın sosyal teması olan "unutmama ve anımsama" terimlerinin yaşam içerisinde yaşayan canlı bir eylem olarak var olduğu dile getirilir. Doğanın ve yaşamın insana getirdiği her hikâye zamanla duygularını unutturabildiği gibi yaşanan başka bir hikâye ile de anımsatabilir. Bu nedenle unutmama, unutulmak kadar derin gösterilir.

Kişiler

Şeref Unutmama Bahçesi'nin kurucusu olan Şeref, yaşça olgun ve lider biri olarak diğerlerinden ayrılır. Şeref, nükleer santralde mühendis olarak çalışmış olmasına karşı tam bir doğa tutkudur. Endüstriyel ve doğayı yok eden her şeye karşıdır. Hemen herkesin yakın ilişki kurmak istediği karakterin yaşamı hedefi üzerine kuruludur. Çevresine karşı güçlü ve kararlı bir erkek imajı veren Şeref, bahçesini yönetebilecek kadar otoriter özelliklere sahiptir. Güçlü ve tecrübeli olmasının yanısıra insanların unutmama için onlara yardım etmesi güvenilirliğini artırırken Ferah'ın ve Tebessüm 'ün kendisine ilgi duymasına neden olur. Ani çıkışları olan Şeref'in asabi halleri, düşüncesine ters gelen zamanlarda ortaya çıkabildiği gibi eko sisteme verilen zararlarda da kendini gösterebilir. Özellikle kent ve insanlar söz konusu olduğu zamanlarda kendini kaybeder, etrafa karmaşa yayar ve gerilir. Kent Şeref'i hırçın ve mutsuz biri haline getirir ya da anılarını canlandırır.

Tebessüm Unutmama Bahçesi'nin anlatıcısı olan Tebessüm, Şeref'in ilgisini çekmeye çalışan ve ona hayran olanlardan biridir. Tebessüm gazeteci olması nedeni ile web sitesine yüklenen yazılardan ve bahçeye alınan bahçıvanın karşılanmasından sorumludur. Kimseyle sorun yaşamak istemeyen Tebessüm tartışma yaşamamak adına daha çok izleyici konumunda yaşar. Entelektüel ve her şeyi derin düşünen bir karakterdir. Şeref konusunda hayli tedirgin olan Tebessüm 'ün onu kaybetme korkusu kısmen kıskançlık olarak yansıtılmasa da hareketleri bunu gösterir niteliktedir. Yaşadıkları yüzünden hırçın biri haline gelirken çoğu zaman kendini sakinleştirmeyi bildiği için Tebessüm farklı biridir. Çoğu şeyi öncesinde rüyasında gördüğüne inandığı için önsezilerine güvenir.

Ferah Hanım Unutmama bahçesini geliştirmek ve yazmayı unutmama için getirilen Ferah, unutmamanın ölümle bağı olduğuna inanır. Tebessüm'ün unutmama karşı geliştirdiği rüzgâra kendini bırakmayı henüz tam

beceremeyen Ferah, unutmada sürekli yeni fikirler geliştirerek şeref'e yaklaşma çabasına girer. Kendisinin gizemli biri olduğuna inanan Ferah, şeref'i de öyle zor biri olarak gördüğü için çözmeye odaklanır. Kulağında küpesi olan efendi bir oğlu olan Ferah, alaycı ve gamsız biridir. Tavırları çoğu kez Tebessüm' rahatsız etse de şeref'i ele geçirmeyi başarmış olması hırsını ve başarısını gösterir niteliktedir.

Olgun Bahçeden nceki yaşamında bir muhasebeci olan Olgun, bahçede internet sitesini tasarlamakla gvlendirilir. Olgun kafasında patlayan alarm sesleri, asfalt kırma sesleri, kaçma arzusu ve annesini unutmada isteği ile unutmada bahçesine gelir. Zira Olgun tüm bu nedenlerle uyku problemi yaşar. Avcıların tüfekle kuş vurup, hayvan sevgisinden bahsetmesine de karşıdır. Arada bir bağırmasından, yüksek sesle müzik dinlemesinden ve varlığından rahatsız olan herkes ondan şikyeti iken şeref bir süre onu korumaya çalışır fakat sonra o da vazgeçerek Olgun'un bahçeden gitmesi gerektiğine inanır. Olgun uzak bir yere yerleştirilmesine aşırı öfkelenir ve öfkesini şeref'in ağaçlarını keserek gösterir. Yine de bahçe içindeki en güvenilir kişilerden biri olma özelliğini de yitirmez.

Giray Unutmada bahçesinde yapılan toplantılarda başkanlık etmesi için gvlendirilen Giray, eski bir tiyatro oyuncusudur. 20 yıldır kuyu fotoğrafı çeken Giray, Tebessüm'e garip biri olarak görünür. Evi işlek bir caddede olan Giray, her gün ambulansla hastaneye taşınan yaralıların, ölülerin kanlarını ve fren seslerini unutmada için unutmada enstitüsünü destekler. Bahçedeki boş zamanlarında ise kuş avına çıkar. Herkesi bir arada görme güdüsü ile hareket ettiği insanlarla iletişimi yakındır, sürekli uyarır. Proje retme konusunda şeref ile yarışan Giray, bahçede en çok Ferah ile yakındır. Eski sevgilisi Aydan, bahçeye onu aramak için gelir. Genel olarak bahçedeki herkes gibi Giray da yalnızdır.

Cömert önceleri avcı olan Cömert'in unutmada bahçesine bahçıvan olarak gelmesi de internet üzerinden sağlanır. Cömert, şeref ile çoğu noktada çatışan bir kişidir. Srtında sürekli tüfek taşıması kendisinden korkulması ve ekinilmesini ağladığı için gerilim yaratan bir kişi olarak görülmesi onu kişilerden uzaklaştırır. Eski hayatındaki kadar yalnız olan Cömert, Giray'ın eski sevgilisine dahi asılmaktan geri kalmaz. Çiftliğe gelen Neslihan için de bir süre heyecanlanır. Heyecanını kahve içerek bastırır. Arada kuran okuduğunu söyleyen Cömert, Neslihan'a tekrar evlenmesi gerektiğini söyler. Herkesle kolayca her konudan muhabbet edebilen Cömert, her düşündüğünü söyleyen bir avcıdır. Doğa ve hayvanlar üzerine hayli bilgili olmasına rağmen korkusuz ve asi biridir.

Derin Hanım, Cavidan Hanım, Erdem Bey, Neslihan, Vildan, Sadık Bey Belli nedenleri ile unutmada bahçesine gelen tüm kişiler oldukça eğitimi, iyi kalpli ve yardımsever kişilerdir.

ANA KARAKTERLER

şeref (İe Dönük)

Karakter Unutmada Bahçesi'nin kurucusu olan şeref, yaşça olgun ve lider biri olarak diğerlerinden ayrılır. şeref, nükleer santralde mühendis olarak çalışmış olmasına karşı tam bir doğa tutkunudur. Endüstriyel ve doğayı yok eden her şeye karşıdır. Hemen herkesin yakın ilişki kurmak istediği karakterin yaşamı hedefi üzerine kuruludur. evresine karşı güçlü ve kararlı bir erkek imajı veren şeref, bahçesini yönetebilecek kadar otoriter özelliklere sahiptir. Güçlü ve tecrübeli olmasının yanısıra insanların unutmada için onlara yardım etmesi güvenilirliğini arttırırken Ferah'ın ve Tebessüm 'n kendisine ilgi duymasına neden olur. Ani ıkışları olan şeref'in asabi halleri, düşüncesine ters gelen zamanlarda ortaya çıkabildiği gibi eko sisteme verilen zararlarda da kendini gösterebilir. Özellikle kent ve insanlar söz konusu olduğu zamanlarda kendini kaybeder, etrafa karmaşa yayar ve gerilir. Kent şeref'i hırçın ve mutsuz biri haline getirir ya da anılarını canlandırır.

Aktiviteler şeref doğa tutkunu biri olarak ağaçlar ve bitkiler hakkında pek çok şey bilir. Bildiklerini de kendi tasarladığı unutmada bahçesi içerisinde uygular. Küçükken babası ile yaptığı gibi avcılık yapar. Bahçeyi kurmadan evvel lme denk bir haz almak için kayak, paraşüt ve hız gibi tehlikeli sporlar yapmıştır. Sulama yapmak, budama yapmak gibi bahçeye ait gündelik işleri vardır. Tüm bunların ötesinde ise bildiklerini dkeeği bir bitki kitabı yazmak ister fakat sonra bu düşünceden vazgeçerek web sitesinde gelen mektupları yayınlamayı daha uygun bulur.

ÖRNEK ANILAR

Kuralcı İnsanların yaşadığı olumsuz deneyimleri unutmaları konusunda bir saplantıya sahip olan Şeref, kendini unutmamanın mümkün olmasına adar: “Metafizik yapıyorsun” dedi. “İnsanların kendilerini bırakıp solmasından yana olamayız.” Tartışma uzamasını diye her defasında susuyorum ama çevresinde tek bir insan bile görmek istediğinden emin değilim. Yaşamı olumlayan bir bakışa sahiptir, o başka.”

Asabi Bahçesi ile ilgili yaptığı güzel şeylerin yok edilmesine karşı çıkan Şeref, ani kararlar alarak öfkesini farklı dışa vurabilir. Kendisinin Cömert'e sinirlendiği dönemlerde tüfekte dahi uyuduğu görülür: “Şeref, buraya geldiği ilk yıllarda, bahçe çitini aşır yaz ayları boyunca kovayla su taşıdığı asmalarını yemesine kızıp bir ineği bacağından vurmuş.”

İçe Dönük Ruhsal enerjiyi dış dünyadan alan Şeref, doğa sayesinde aradığı huzura ulaşır, kentten ve kalabalıktan kaçır: “Küçüklüğünden beri yaşama isteksizliği gösterdi Şeref... Her şeye karşı beğenmezlik içinde oldu. Onun unutmak istediği bütün bir dünya... Dünyayı sevmiyor... İkimiz bir ada alabilirdik ama teklifimi geri çevirdi, nedenini bildiğim için ısrar etmedim. Doğuştan insan tiksintiyle dolu, bu hepimizde bir ölçüde var belki. Onun burnu bir tanrının burnu kadar hassas... İlkokula birlikte gittik, Şeref o zaman bile, sınıftaki bütün çocukların pis kokuğunu söyledi. Ben onun söylediği gibi bir koku almazdım. Karşı çıkıp yatıştırmaya çalışırdım onu.”

Tutkulu Uzun zamandır hayalini kurduğu unutmaya bahçesini kurmak için çalışan Şeref, hayal ettiği oluşumun gerçekleşmesine büyük bir tutku ile bağlıdır: “Her şeyden önce ortaklaşa sürdürmeye çalıştığımız hayatın anlamı, bir şeyleri unutmaya amacıyla bir araya toplanmış insanlar olmamızdan ileri geliyor. Bize bu imkânı sunan kişi de Şeref. Ne zaman gerçekleşir bilemem, Şeref'in düşüncesi bu bahçede bir Unutma Enstitüsü kurmak.”

Otoriter Her unutmak isteyeninin kurduğu yere gelmesini istemeyen Şeref, belli şartlar taşımaları gerektiğine inanır. Bu nedenle de Tebessüm' e web sitesine her şeyi yazmaması konusunda uyarıda bulunur. Yarattığı bahçeye tamamen kendi düşündüğü gibi insanların gelmesi taraftarıdır, yeri geldiğinde rest çekmesini gayet iyi bilir: “Sen benim yerimde olsan, Unutma Bahçesi'nde neyin birikmesini isterdin, burayı okul bahçesine çevirmeye kalkmayın... Siz ikiniz, okul istiyorsanız, kendinize bir okul kurun,” dedi Şeref, “ben sizinle aynı kafada değilim, burayla da, benimle de boşuna uğraşmış olursunuz...”

Güvenilir Şeref'in insanlara karşı çizdiği kararlı ve bilgili portre güvenilir olduğu izlenimini vermesi insanları kendisine yakınlaştırır. Her ne kadar yakınlaşma konusunda uzak kalmayı tercih etse de herkesin Şeref'le ilgili bir konuşma arzusu olması güven hissi uyandırmasından kaynaklanır: “Önceki bahar yeni insanlar gelmeye başladı. Şeref hakkında bildiğim çoğu şeyi o arada öğrendim, Neslihan'ın anlattıkları, kendisinden dinlediklerim... “Şeref giderse bırakmaz beni, yanında götürür...” Neslihan'ın öyle bir bağlılığı, inancı vardı ona. Şiddetli yağmurlarda araziye su basıyor... Yağmurlukları sırtımıza geçirip evlerin çevresinde kanallar açıyorduk, bazen bütün gün. Çılgınca bir mücadele. Yatağıma uzandığımda yorgunluktan hayal görüyordum. Ne onda ne de bende birbirimize daha fazla yakın olma isteği uyandı, merak ediyorsanız.

Tecrübeli Felsefi konuşmalar söz konusu olduğunda Şeref'in konuşmaları hayli anlam kazanır. İnsanların unutmaya konusunda neye ihtiyacı olduğunu bildiğine inanır: “Şeref, “İnsan aldığı silen bir varlıktır, yalnızca verdiği hesabını yapmayı bilir” diyor.”

Yardımsaver Oymacılıkla cennet ve cehennem yapan Neslihan'ın kocası Şeref ile eski arkadaştır. Neslihan'ın kocası denizde boğularak öldüğü için yaşananları unutmaları için Şeref kadının evini satarak unutmaya bahçesinde ona ev kurar, yardım etmek ister: “Öldü kocam, denizde... Şeref'le iyi görüşürlerdi, o da yabancı, Şeref de... Köydeki evi sattık, o parayla Şeref bana bir ev yaptı bu bahçede.”

Gizemli Herkese kendini hemen açmayan Şeref, evinin terasına dahi kimseyi kolay kolay kabul etmez. Sözlerinde nettir yeri geldiğinde söylediği cümle karşısındakini uzun süre düşündürmeye yeterli gelir: “Diyeceğim, öyle şeyler söylüyor ki, aklıma takılıp kalıyor, unutamıyorum. Sözlerinin etkisini hafifletmek için ısrarla kendi düşüncemi savunuyorum, o zaman da, ona söylediğim sözler, benim için unutulmaz hale geliyor.”

Tebessüm(Anlatıcı) (Dışa Dönük)

Karakter Unutma Bahçesi'nin anlatıcısı olan Tebessüm, Şeref'in ilgisini çekmeye çalışan ve ona hayran olanlardan biridir. Tebessüm gazeteci olması nedeni ile web sitesine yüklenen yazılardan ve bahçeye alınan bahçivanın karşılanmasından sorumludur. Kimseyle sorun yaşamak istemeyen Tebessüm tartışma yaşamamak adına daha çok izleyici konumunda yaşar. Entelektüel ve her şeyi derin düşünen bir karakterdir. Şeref konusunda hayli tedirgin olan Tebessüm 'ün onu kaybetme korkusu kısmen kıskançlık olarak yansıtılmasa da hareketleri bunu gösterir niteliktedir. Yaşadıkları yüzünden hırçın biri haline gelirken çoğu zaman kendini sakinleştirmeyi bildiği için Tebessüm farklı biridir. Çoğu şeyi öncesinde rüyasında gördüğüne inandığı için önsezilerine güvenir.

Aktiviteler Bahçeye gelen konuklarla ilgilenmek ve olası bir korkuyu da yatıştırmak Şeref tarafından kendisine verilen görevlerdir. Şeref'e karşı beslediği hayranlık duygusu nedeni ile daha çok onun peşinde dolanır. Gördüğü rüyaları Şeref ile paylaşır.

ÖRNEK ANILAR

Gayretsiz Unutmak ve anımsamak konusundaki fikirleri çoğu zaman Şeref ile uyuşmayan Tebessüm, bunun için herhangi bir çaba da sarf etmez, dolayısı ile unutma konusunda pek başarı sağladığı görülmez: "Zihnimde bir kıpırtı hissettiğimde boşlukta ardı ardına görüntüler belirir, sayılarla düşünüp konuşmıyorum onun gibi. Önceleri farkında bile değildim; boşlukta beliren görüntülere bakıp aklımdan geçenleri mırıldanıyorum işte. Kimseyle anlaşmazlığa düşüp bir sorun yaşadığım da olmadı. Ama böyle konuşmam Şerefi öfkeliendiriyor.

Uyanık Yaşamın getirdiği şeyleri sorgulama konusunda başarılı olan Tebessüm, düşüncelerini kolay kolay herkesle paylaşmaz. Şeref'e ilk bakışta hissettiği şeyleri dahi hemen söylemez ki bunun onu iteceğini bilir: "Kimin içinde ne sakladığını anlamanın bir yolu var, olmasına; hiç de yanılmazsınız. Aramızda heyecan uyandıracak gizli gerçekleri kendisinden önce başkasının kavrayıp dile getirmesine katlanamayan kişiler olmasa, söylemeye çekinmezdim. Her zamanki gibi hafife alacaklar, oysa hepsini uyarmam gerekir, özellikle de Şerefi..."

Konuşkan Çevresinde bulunan insanlara karşı her ne kadar temkinli yaklaşırsa da onlarla konuşmayı seven Tebessüm, iş arkadaşları ile belli bir dostluğa ulaşmak için bildiklerini açıklama yolunu seçer: "Çalışanlarla görünürde bir çatışma yaşamıyor gibiydik. Az bir çabayla konuşabilecek duruma geleceğimizi bana düşündüren bu oldu zaten. Dostluklarını kazanmak için, hangi duygularla bir araya geldiğimizi, niye böyle iç içe yaşadığımızı, ne yapmaya çalıştığımızı açıklamaya uğraştım hep. İlerde su deposunun aşağısına bir Unutma Enstitüsü kurulacağına kadar, bilmelerinde sakınca görmediğim, kural gereği saklamak zorunda olmadığım her şeyi anlattım onlara."

Tedirgin Şeref'e duyduğu hayranlık hissi kimi zaman yerini öfkeye bırakır. Şeref'in başkaları ile ilgilenmesi, öpmesi, sarılması gibi gördükleri Tebessüm'ü duyguları konusunda tedirgin ederek ikileme düşürür: "Şeref'e karşı içimde yine öfke uyanacak diye korkuyorum. Sözlerinin etkisinden sıyrılmaya telaşıyla öyle düşüncelere sığınıyorum ki, kiminde o an şaşırıp irkilmem, içimi acı bir pişmanlığın kaplaması kendime dönüp kafamı toparlamama fayda etmiyor. Kızgınlığım ona yöneliyor bu defa, gözüm kötülükleri görmez oluyor."

Anlaşılır Ferah ile uzlaşma gösteremeyen Tebessüm, Ferah'ın Şeref'e gösterdiği yakınlığa mana veremez. İnsanlara düşüncelerinin gösterdiği biçimde davranan Tebessüm, sezgilerine de güvendiği için anlaşılır olmaya önem verir. Ve Ferah'ın Şeref'e yapmak istediklerini önceden paylaşmak ister. Daha evvel kendisine kötü hissettirdiğini Şeref ile paylaştığı için de aralarında soğukluk vardır: "Uygun bir anını kollayıp bu konuyla ilgili konuşmayı denedim Şeref'le, -terasına gitmez olmuştum artık, işe ara vermesine yakın iyice yorgun düştüğüm zamanlarda yanına uğruyordum- kapıldığım kötü düşüncelerden kendisini sorumlu tutmamın yanlış olduğunu söylemekle kalmayıp bunun sakıncalarını açıklamaya giriştiği için ayakta durmakta güçlük çekmeye başladı."

Sorgulayan Hayatın içinde karşılaştığı her sesi, hikayeyi sorgulayan Tebessüm, unutmada konusunda fikir üretme konusunda zorlanır. Hem kendi anımsadıkları hem de her bakıştan, kelimedenden anlam çıkaran içsel dünyası nedeni ile derin düşüncelerden kendini alamaz: “Benim de, içimden boşalan bir solukla kendim olmaktan çıktığım, havadaki parlamalar gibi bilinmez anlarım oluyor. Önceki yaz, böyle bir durumdayken aramızda bir konuşma geçti, yakınımızda çıkan bir yangın sırasında. Gece geç vakit, karşı tepeler tutuşmuştu, iyi bir zaman değildi, az daha kopuyordu ilişkimiz.”

Hırçın Herkesle iletişimde olmak isteyen Tebessüm, insanların konuşmaktan yana pek de ılımlı olmadığını gördükçe canı sıkılır. Üstelik Şeref'i Ferah ile yakın görmek de Tebessüm'ü iyice hırçın bir hale dönüştürmeye yeterli gelir: “Sert çıktığımı kabul ediyorum ama üstlendiğim sorumluluklar yüzünden insanların beni kendilerinden ayırdığını hissetmek canımı sıkıyor.”

Merhametli Giray'ın tırtıllardan korkup hepsini öldürmesine sinirlenen Tebessüm, hayvanlara karşı merhametli biridir. Giray'ın hatasını anlayıp pişman olmasını ister: “Öldür dedi mi sana peki? Hayır... Bu yaptığın korkunç bir şey Giray, bakamayacağım. Beyaz beyaz seni yakıp öldürseler... Haberin olsun, toplantıda kavga çıkaracağım,” dedim, “umarım, her gece rüyanda milyonlarca tırtıl görürsün.”

Kararlı Cömert'in tüfeği dolaşmasından kötü bir şey olacağı hissine kapılan Tebessüm, Şeref ile konuşmaya kesin karar verir, bildiği her şeyi ona da anlatmak ister. Unutmada bahçesinde başlayan pek çok hikâyeye şahit olan Tebessüm, bunları durdurmak niyetindedir : “Sertçe kolumu çekip omzundan iterek kurtarım kendimi, sesimi çıkarmadan öfke içinde avluya döndüm. Ara merdivenleri hızla yarısına kadar tırmanıp durdum. O anda verdim kararımı, yoksa çok geç... Başlayan bu hikâyeyi durdurmam gerekiyordu. Tüfeğini alıp gitmeliydi buradan. Ateşdikenlerinin arkasından dolanıp Şeref'in terasına çıktım. Eve dönmesini bekleyecektim.”